

Остання дата оновлення 19 July 2021

Православна Церква України (ПЦУ)

Релігійна інституція

Усі актори • Україна

[Київська митрополія Української Православної Церкви \(Православна Церква України\)](#), предстоятель Єпіфаній (Сергій Думенко), митрополит Київський і всієї України.

Офіційна позиція / функції щодо конфлікту

[Отримання Томосу про автокефалію](#) Православної Церкви України стало одним із ключових подій 2018 року, а також історичним поворотом у православних відносинах в Україні. Колишня УПЦ Київського Патріархату отримала офіційне визнання з боку Вселенського Патріархату, хоча і зі статусом митрополії. Активний вплив і допомогу в церковному питанні колишнього президента Петра Порошенка багато в чому визначило публічну позицію церкви, яка намагається залишатися головною «проукраїнською церквою» та

«українською церквою для православних». Таке активне залучення до політичних і громадських справ, з одного боку, привернуло нових прихильників ПЦУ, а з іншого відштовхнуло частину віруючих, які не готові миритися з політизацією духовних структур.

На геополітичному рівні ПЦУ стала ще одним офіційним гравцем серед православних церков як фактор впливу в стосунках патріарха Варфоломія і патріарха Кирила. Надання Томосу, за оцінками більшості богословів, стало граничною точкою для посилення протистояння в православному світі.

На рівні релігійної карти України поява ПЦУ теж спровокувала багато в чому схожу ситуацію на початок 90-х років, коли відбувалися міжюрисдикційні протистояння, а також перерозподіл майна. [Хвиля переходів православних парафій](#) посилилася у січні 2019 року, але все ще не призвела до критичних змін у розмірі церкви, яка офіційно значно поступається чисельності організацій УПЦ (МП).

Публічно ПЦУ на чолі з митрополитом Єпіфанієм зберігає образ проукраїнської православної церкви, яка зміцнює політичну і церковну незалежність України. [У своїх заявах він виступає проти війни, підкреслюючи, що Україні «не потрібен мир за будь-яку ціну, але мир справедливий»](#). Крім того, ієрархи намагаються підтримувати курс лібералізації і відкритості церкви, щоб залучити нових віруючих.

Інтереси в регіоні конфлікту

ПЦУ проявляє активну позицію і просуває свої інтереси на двох рівнях. Перший – **геополітичний** – спроба отримати якомога ширше визнання з боку церковної спільноти і православного світу, щоб діяти як незалежний гравець на рівних з іншими. Це сприяє підтримці більш стриманої публічної позиції на відміну від минулого досвіду УПЦ (КП). На рівні **внутрішньої політики** церква підтримує імідж проукраїнської церкви з більш ліберальним ставленням, так як у її інтересах розширення географії свого впливу, в тому числі і в східних областях.

За словами активних служителів, миротворча роль ПЦУ повинна проявлятися в культурній роботі, в тому числі з ОРДЛО, через просування цінностей і проукраїнську позицію. Для цього вони зацікавлені в контакті з представниками регіональної влади та великого бізнесу, часто за рахунок і в протистоянні з місцевими структурами УПЦ (МП) для перерозподілу балансу впливу.

Стратегічним інтересом ПЦУ є зміцнення своїх позицій як «української церкви» до того рівня, коли вони стануть однозначними лідерами в очах суспільства на тлі проукраїнських активних греко-католиків і протестантів.

Дії щодо регіону конфлікту

З моменту створення, ПЦУ отримала в своє розпорядження широку мережу військових капеланів, які служать у різних підрозділах Збройних Сил України та Нацгвардії, зміцнюючи свої позиції серед військових. Духовні наставники для військовослужбовців отримують переважно офіційне працевлаштування та зарплату, виконуючи різну підтримку

підрозділів як у зоні конфлікту, так і під час ротацій, частіше в безпосередньому контакті з командуванням.

Активна соціальна позиція і розвинене соціальне служіння ПЦУ реалізується руками свого Синодального управління на чолі з архієпископом Сергієм Горбцовим, а також через неурядову організацію «Елеос-Україна». Основні види діяльності – це гуманітарна допомога в зоні конфлікту, підтримка військовослужбовців та їх сімей, культурні проєкти, робота з молоддю і різні ініціативи щодо подолання наслідків конфлікту.

Вище керівництво церкви бере участь у складі Всеукраїнської Ради церков і релігійних організацій, підтримавши [загальну стратегію побудови миру](#), а також [заклики до Володимира Путіна про звільнення в'язнів совісті і політв'язнів](#), [підтримання мирних ініціатив президента в 2014 році](#), [заяву про підтримку в допомозі захисту держави](#) та інші.

Один з останніх проявів активної позиції – це участь у Круглому столі з питань релігійної свободи та політв'язнів, де церква підтримує загальну публічну позицію допомоги сім'ям політв'язнів і спроби вплинути на звільнення в'язнів совісті.